

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Usmernenie

**k procesu zadávania in-house zákaziek a zákaziek
horizontálnej spolupráce spolufinancovaných zo zdrojov
operačného programu Integrovaná infraštruktúra
v gescii MH SR**

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Sprostredkovateľský orgán pre operačný program Integrovaná infraštruktúra

verzia 2.0, január 2020

Obsah

1. Skratky	2
2. Úvod.....	3
3. Zadávanie in-house zákaziek a zákaziek horizontálnej spolupráce	4
3.1. In-house zákazka.....	4
3.1.1. Vykonávanie kontroly nad subjektom.....	7
3.1.2. Vykonávanie činností pre kontrolujúceho verejného obstarávateľa	8
3.1.3. Žiadna priama účasť súkromného kapitálu	8
3.1.4. Povinnosť subjektu postupovať podľa zákona o VO, pokiaľ ide o jeho vlastné obstarávanie	9
3.2. Pravidlá pre zákazky zadávané vnútorným obstarávaním (in-house zákazky), keď verejný obstarávateľ vykonáva spoločnú kontrolu nad subjektom	9
3.3 Hospodárnosť výdavkov vyplývajúcich zo zákazky.....	10
3.4 Zákazky horizontálnej spolupráce	12
4. Všeobecné ustanovenia k výkonu kontroly obstarávania	13

1. Skratky

CKO	Centrálny koordinačný orgán
EK	Európska komisia
ESD	Európsky súdny dvor
EÚ	Európska únia
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
NFP	Nenávratný finančný príspevok
OP II	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
OR SR	Obchodný register SR
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SO	Sprostredkovateľský orgán pre OP II – Ministerstvo hospodárstva SR ¹
SR	Slovenská republika
ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
VO	Verejné obstarávanie
Zákon o VO	Zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
ŽoNFP	Žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku

¹ Pod pojmom SO sa pre účely usmernenia rozumie aj SIEA v rozsahu svojich práv a povinností v zmysle Dohody o plnomocenstve uzavretej medzi MH SR a SIEA v platnom znení.

2. Úvod

Usmernenie k procesu zadávania in-house zákaziek a zákaziek horizontálnej spolupráce spolufinancovaných zo zdrojov operačného programu Integrovaná infraštruktúra v gescii MH SR (ďalej aj „usmernenie“) vydáva MH SR ako SO pre OP II v súlade so Zmluvou o vykonávaní časti úloh riadiaceho orgánu pre OP II² sprostredkovateľským orgánom, č. zmluvy [842/AE30/2019](#) v platnom znení.

Zámerom SO v oblasti procesov VO je poskytovať prijímateľom³ odbornú podporu a čo najefektívnejšie využívať všetky dostupné nástroje na realizáciu projektov v rámci OP II.

Usmernenie predstavuje metodický dokument pre zadávanie tzv. in-house zákaziek⁴ a zákaziek horizontálnej spolupráce⁵, na zadávanie ktorých sa zákon o VO nevzťahuje, pričom poskytuje doplňujúce a vysvetľujúce informácie k procesu zadávania týchto zákaziek a definuje povinnosti prijímateľa s cieľom prispieť k efektívnejšej príprave a realizácii týchto zákaziek za súčasného zníženia chybovosti, ako aj k zlepšeniu vzájomnej komunikácie SO s prijímateľom.

Usmernenie predstavuje právny dokument v zmysle čl. 1 prílohy 1 zmluvy o poskytnutí NFP, z ktorého pre prijímateľa vyplývajú alebo môžu vyplývať práva a povinnosti alebo ich zmena.

Odporúčame oboznámiť sa s textom usmernenia ešte pred podaním ŽoNFP, resp. pred uzatvorením zmluvy o poskytnutí NFP, a to najmä v prípade, ak bude in-house zákazka alebo zákazka horizontálnej spolupráce zadávaná v rámci projektu OP II.

Usmernenie nadväzuje a ďalej rozpracúva príslušné ustanovenia príručiek k procesu VO⁶, vydaných SO a zverejnených na webovom sídle www.opvai.sk, a súčasne vychádza z Metodického pokynu CKO č. 12 k zadávaniu zákaziek nespádajúcich pod zákon o VO⁷.

Vzájomné práva a povinnosti medzi SO a prijímateľom sa súčasne riadia zmluvou o poskytnutí NFP, právnymi predpismi SR a EÚ ako aj všetkými dokumentmi, na ktoré zmluva o poskytnutí NFP odkazuje, t.j. najmä príslušnou príručkou pre prijímateľa a príslušnou výzvou na predkladanie ŽoNFP⁸.

Ak počas zadávania zákazky dôjde k situáciám, ktoré nie sú zahrnuté v usmernení, prijímateľ je povinný postupovať podľa platných všeobecne záväzných právnych predpisov SR a iných záväzných dokumentov.

TIP:

Odporúčame overiť si existujúce možnosti realizovania oprávnených aktivít projektu prostredníctvom tohto typu zákaziek a v prípade splnenia všetkých stanovených pravidiel a požiadaviek tento spôsob zadávania zákaziek efektívne využívať.

² Riadiacim orgánom pre OP II je Ministerstvo dopravy a výstavby SR.

³ Pre účely usmernenia sa pod pojmom prijímateľ rozumie aj žiadateľ o poskytnutie NFP a partner/partneri prijímateľa, ak relevantné.

⁴ Pre účely usmernenia sa pod pojmom in-house zákazka rozumie zákazka podľa § 1 ods. 4 až 9 zákona o VO.

⁵ Pre účely usmernenia sa pod pojmom zákazka horizontálnej spolupráce rozumie zákazka podľa § 1 ods. 10 a 11 zákona o VO.

⁶ Pre účely usmernenia sa pod pojmom príručka k procesu VO rozumejú príručky k procesu VO pre dopytovo-orientované projekty a národné projekty OP II v gescii MH SR (zverejnené na www.opvai.sk v časti Dokumenty / Metodické dokumenty v gescii MH SR) a príručky k procesu VO pre projekty technickej pomoci OP II pre prijímateľov: MH SR a SIEA (zverejnené na www.opvai.sk v časti Výzvy / MH SR ako SO pre OP II / Projekty technickej pomoci / Špecifická dokumentácia k projektom technickej pomoci pre prijímateľov: MH SR a SIEA).

⁷ Metodické pokyny CKO sú zverejnené na webovom sídle <http://www.partnerskadohoda.gov.sk/> v kategórii CKO/Metodické pokyny CKO.

⁸ Pre účely usmernenia sa pod pojmom výzva na predkladanie ŽoNFP rozumie aj vyzvanie na predloženie národného projektu alebo vyzvanie na projekty technickej pomoci.

UPOZORNENIE:

Pravidlá týkajúce sa zadávania in-house zákaziek a zákaziek horizontálnej spolupráce sú pre prijímateľa záväzné, bez ohľadu na skutočnosť, či realizoval postup zadávania takýchto zákaziek pred alebo po schválení ŽoNFP, resp. pred alebo po podpise zmluvy o poskytnutí NFP. Ak prijímateľ predloží SO na kontrolu dokumentáciu z postupu zadávania in-house zákazky alebo zákazky horizontálnej spolupráce, pri ktorej zadávaní nepostupoval podľa uvedených pravidiel, SO vylúči z financovania výdavky vyplývajúce z takéhoto obstarávania v plnom rozsahu.

3. Zadávanie in-house zákaziek a zákaziek horizontálnej spolupráce

Zadávanie in-house zákaziek a zákaziek horizontálnej spolupráce predstavuje formu priameho zadania zákazky, kedy je možné pri splnení stanovených podmienok uplatniť výnimku z povinnosti postupovať podľa zákona o VO (pozri časť 3.1. a 3.4. tohto usmernenia).

Obstarávanie tovarov, prác a služieb formou zadávania in-house zákaziek a zákaziek horizontálnej spolupráce môže mať pre prijímateľa výhody v podobe obstarania tovarov, prác alebo služieb za nižšie ceny a v podobe úspor na nákladoch súvisiacich s obstaraním. Zároveň sa podstatne skraca čas potrebný na zadanie zákazky oproti procesu VO.

Aké sú výhody zadávania týchto zákaziek?

- legálny nástroj priameho zadania zákazky - výnimka zo zákona o VO, priamo uvedená v tomto zákone,
- väčší dôraz na hospodárnosť výdavkov, keďže zákazky nie sú realizované na komerčnej báze,
- využitie potenciálu a zdrojov vlastných subjektov a ich súčasná ekonomická podpora z fondov EÚ a následný rozvoj týchto subjektov,
- podstatné skrátenie času na zadanie zákazky oproti procesu VO – šetrí sa čas aj peniaze.

3.1. In-house zákazka

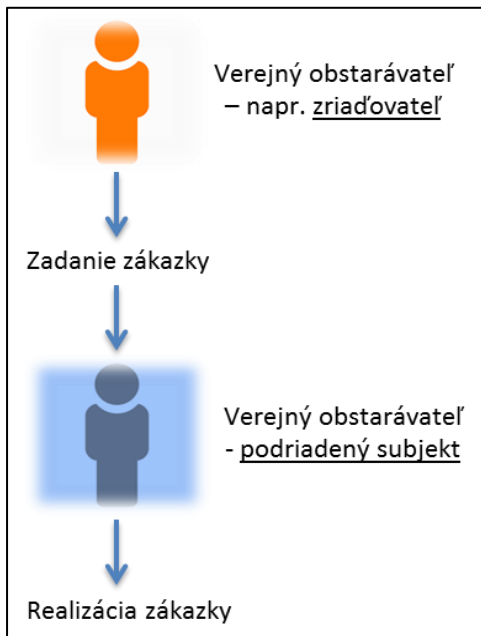
In-house zákazka je odplatná zákazka na dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby, na ktorú sa nevzťahuje pôsobnosť zákona o VO, zadávaná medzi dvoma verejnými obstarávateľmi za predpokladu splnenia určitých podmienok.

Takéto zadanie je možné, nakoľko z judikatúry ESD vyplýva⁹, že „*právne predpisy EÚ neobmedzujú slobodu verejného obstarávateľa využívať pri výkone zverených úloh vo verejnom záujme vlastné administratívne, technické a iné zdroje, ani ho nenúti, aby sa obracal na vonkajšie subjekty, ktoré nie sú súčasťou jeho vlastnej štruktúry*“.

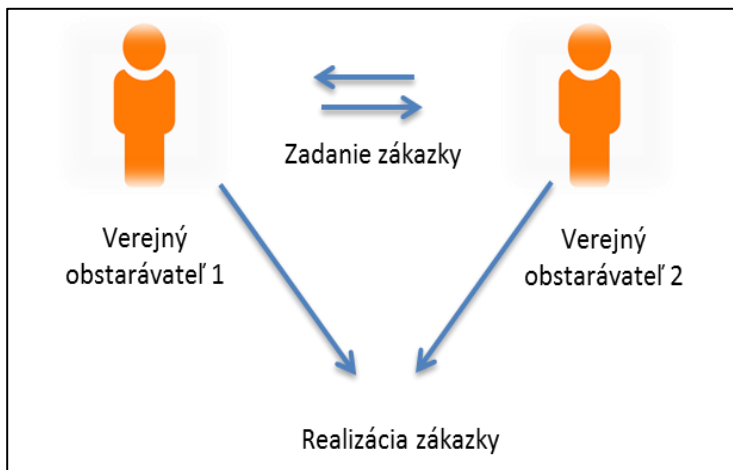
Zadávanie in-house zákazky sa realizuje v smere vertikálnom, t.j. medzi subjektom, ktorý riadi a kontroluje, a podriadeným subjektom, ako aj v smere horizontálnom.

⁹ Najmä judikatúra ESD vo veciach: Vec C-107/98, Teckal, Vec C-480/06 Hamburg, Vec C-26/03, Stadt Halle, Vec C-458/03, Parking Brixen; Vec C-340/04, Carbotermo.

Zjednodušená schéma vertikálnej in-house zákazky:

Zjednodušená schéma horizontálnej in-house zákazky:

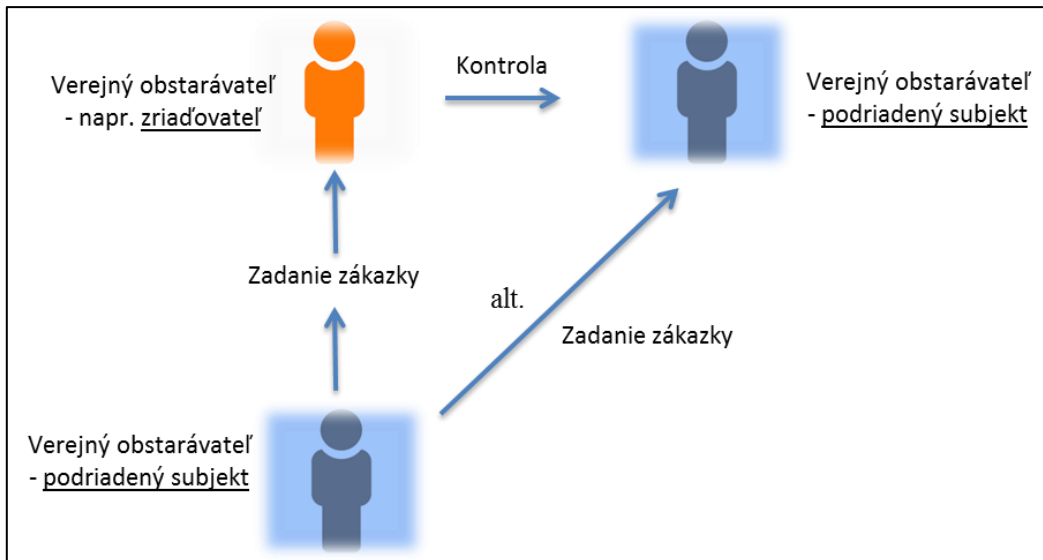
Zároveň existujú aj ďalšie možnosti in-house zákaziek:

- a) reverzný in-house¹⁰ - ak kontrolovaná právnická osoba, ktorá je verejným obstarávateľom, zadá zákazku svojmu kontrolujúcemu verejnému obstarávateľovi alebo inej právnickej osobe kontrolovanej tým istým verejným obstarávateľom,
- b) zdieľaný in-house¹¹ - verejný obstarávateľ zadáva zákazku právnickej osobe, nad ktorou nevykonáva kontrolu.

Zjednodušená schéma reverznej in-house zákazky:

¹⁰ § 1 ods. 7 zákona o VO.

¹¹ § 1 ods. 8 zákona o VO.

Zjednodušená schéma zdieľanej in-house zákazky:

Skutočnosť, že zákazka je zadávaná medzi dvoma verejnými obstarávateľmi, v žiadnom prípade ešte nezakladá nárok na výnimku z aplikácie zákona o VO. Túto výnimku je možné aplikovať až po kumulatívnom splnení nasledovných podmienok (§ 1 ods. 4 zákona o VO):

- verejný obstarávateľ vykonáva nad kontrolovanou právnickou osobou (ďalej len „subjekt“) kontrolu obdobnú kontrole, akú vykonáva nad vlastnými organizačnými zložkami,
- viac ako 80% činností subjektu sa vykonáva pri plnení úloh, ktorými ju poveril kontrolujúci verejný obstarávateľ alebo iné právnické osoby kontrolované týmto verejným obstarávateľom,
- v subjekte nie je žiadna priama účasť súkromného kapitálu.

Subjekt je súčasne povinný postupovať podľa zákona o VO, pokiaľ ide o jeho vlastné obstarávanie.

Aby mohol verejný obstarávateľ zadať subjektu zákazku, musia byť podmienky podľa § 1 ods. 4 písm. a) až c) zákona o VO splnené kumulatívne a zároveň počas celej doby realizácie predmetnej zákazky.

Všeobecné pravidlo zadávania in-house zákaziek, t.j. zadanie zákazky verejným obstarávateľom svojej kontrolovanej právnickej osobe (subjektu), platí aj v opačnom prevedení. V zmysle § 1 ods. 7 zákona o VO subjekt, ktorý je verejným obstarávateľom, môže režimom vnútorného obstarávania (in-house) zadať zákazku svojmu kontrolujúcemu verejnému obstarávateľovi alebo inej právnickej osobe

kontrolovanej tým istým verejným obstarávateľom. Aj tu však platí, že v právnickej osobe, ktorej sa zadáva zákazka, nesmie byť účasť súkromného kapitálu.

Aby SO uznal výdavky súvisiace so zákazkou za oprávnené, je prijímateľ povinný okrem splnenia vyššie uvedených podmienok preukázať aj to, že zákazka spĺňa princípy hospodárnosti.

Verejný obstarávateľ môže zadať in-house zákazku subjektu len na vykonávanie tých činností týkajúcich sa dodania tovaru, uskutočnenia stavebných prác alebo poskytnutia služieb, ktoré je subjekt oprávnený vykonávať (napr. na základe výpisu z OR SR).

Pravidlá preukazovania splnenia týchto podmienok sú uvedené v nasledovných kapitolách.

3.1.1. Vykonávanie kontroly nad subjektom

Vo vzťahu k posúdeniu tejto podmienky podľa § 1 ods. 4 písm. a) zákona o VO sú rozhodujúce nasledovné skutočnosti:

- a) verejný obstarávateľ sa považuje za osobu vykonávajúcu kontrolu nad subjektom obdobnú tej, akú vykonáva nad vlastnými organizačnými zložkami podľa § 1 ods. 4 písm. a) zákona o VO, ak má rozhodujúci vplyv na strategické ciele, ako aj významné rozhodnutia subjektu. Túto kontrolu môže vykonávať aj iná právnická osoba, ktorú rovnakým spôsobom kontroluje verejný obstarávateľ.
- b) verejný obstarávateľ si musí ponechať dostatočný stupeň kontroly, aby mal možnosť obmedziť slobodu konania príslušného subjektu (napr. skutočnosť, že sa rozhodovacie orgány subjektu skladajú iba zo zástupcov verejných obstarávateľov/verejného obstarávateľa zúčastňujúcich sa na spolupráci, sa považuje za výrazný znak existencie vnútornej kontroly),
- c) v prípade akciovej spoločnosti alebo spoločnosti s ručením obmedzeným by mal verejný obstarávateľ disponovať širšími právomocami než akcionár/akcionári alebo konateľ subjektu (kontrola, ktorá sa obmedzuje iba na manévrovací priestor, ktorý právo obchodných spoločností priznáva väčšine akcionárov, by nemusela byť dostatočná),
- d) v prípade, že subjekt je alebo sa stane trhovo orientovaným a má dostatočný stupeň nezávislosti, nie je kontrola nad subjektom dostatočná. O zmene tejto skutočnosti je prijímateľ povinný bezodkladne informovať SO, pričom od momentu, kedy sa stane subjekt trhovo orientovaný, sa všetky výdavky vyplývajúce z danej zákazky budú pokladať za neoprávnené.

Ak sa preukáže, že v čase zadávania zákazky prijímateľ vedel, že subjekt sa stane trhovo orientovaným, budú výdavky vyplývajúce z tohto obstarávania neoprávnené v celom rozsahu.

Prijímateľ vysporiada voči subjektu záväzky vyplývajúce z plnení na základe zmluvy poskytnuté do času, kedy došlo ku zmene, a následne môže predložiť SO žiadosť o platbu s predmetnými výdavkami.

Vykonávanie kontroly nad subjektom preukazuje prijímateľ najmä niektorými z nasledovných dokladov:

- zriaďovacia listina vrátane všetkých relevantných dodatkov, štatút, stanovy,
- výpis z OR SR alebo obdobného relevantného registra (napr. register záujmových združení právnických osôb) nie starší ako 3 mesiace ku dňu predloženia dokumentácie,
- výpis z centrálného depozitára cenných papierov.

3.1.2. Vykonávanie činností pre kontrolujúceho verejného obstarávateľa

Táto podmienka má za cieľ zabezpečiť uplatnenie právnych predpisov týkajúcich sa VO v prípade, ak subjekt kontrolovaný jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi pôsobí na trhu, pretože v tom prípade môže súťažiť s inými podnikmi.

Vo vzťahu k posúdeniu tejto podmienky podľa § 1 ods. 4 písm. b zákona o VO sú rozhodujúce nasledovné skutočnosti:

- a) akékoľvek iné činnosti subjektu (napr. komerčného charakteru) by mali mať iba okrajový význam, pričom minimálne 80% činností subjektu sa vykonáva pri plnení úloh, ktorými ju poveril kontrolujúci verejný obstarávateľ alebo iné právnické osoby kontrolované týmto verejným obstarávateľom,
- b) pre takéto posúdenie sú relevantné všetky činnosti, ktoré subjekt uskutočňuje v rámci zákaziek zadáných verejným obstarávateľom, alebo sú to činnosti pri plnení úloh, ktorými právnickú osobu poveril kontrolujúci verejný obstarávateľ alebo iné právnické osoby kontrolované týmto verejným obstarávateľom,
- c) pre posúdenie splnenia podmienky uvedenej v písm. a) tohto odseku sa berie do úvahy priemerný celkový obrat alebo vhodný alternatívny ukazovateľ založený na činnosti, napríklad náklady vzniknuté príslušnej právnickej osobe alebo verejnému obstarávateľovi, ak ide o služby, tovary a stavebné práce za posledné tri roky predchádzajúce zadaniu civilnej zákazky alebo koncesie.

Ak tieto ukazovatele v závislosti od vzniku, začatia prevádzkovania činnosti alebo reorganizácie činnosti nie sú dostupné, možno ich preukázať najmä prostredníctvom podnikateľského plánu.

Vykonávanie činností pre prijímateľa (kontrolujúceho verejného obstarávateľa) preukazuje prijímateľ najmä niektorými z nasledovných dokladov:

- výročné správy,
- auditné správy,
- účtovná závierka,
- analytická evidencia v účtovníctve a pod. za posledné tri ukončené účtovné obdobia,
- podnikateľský plán v prípade, že vyššie uvedené doklady nie sú z dôvodu momentu vzniku subjektu dostupné,
- zmluvy s prijímateľom zaväzujúceho subjekt vykonávať činnosti pre prijímateľa.

3.1.3. Žiadna priama účasť súkromného kapitálu

Posudzovanie prípadnej existencie súkromného kapitálu v subjekte podľa § 1 ods. 4 písm. c) zákona o VO sa musí určiť v čase zadania zákazky, t.j. v čase uzatvorenia zmluvy prijímateľa s týmto subjektom.

Upozorňujeme, že pokiaľ by po zadaní zákazky subjektu bez uplatnenia postupov zákona o VO došlo k vstupu súkromného kapitálu do subjektu, uvedené by predstavovalo zmenu v základných podmienkach zadania zákazky. Prijímateľ by v tomto prípade musel mimoriadne ukončiť zmluvný vzťah so subjektom a následne zadať zákazku v rámci nového postupu, na ktorý sa bude vzťahovať zákon o VO. O prípadnom vstupe súkromného kapitálu do subjektu je prijímateľ povinný bezodkladne informovať SO, pričom od momentu vstupu súkromného kapitálu do subjektu sa všetky výdavky vyplývajúce z danej zákazky budú považovať za neoprávnené. Z toho dôvodu odporúčame pre vyššie uvedené prípady vymedziť v zmluvách možnosť mimoriadneho ukončenia zmluvy. Ak sa preukáže, že v čase zadávania zákazky prijímateľ vedel o vstupe, resp. o účasti súkromného kapitálu v subjekte, budú výdavky vyplývajúce z tohto obstarávania neoprávnené v celom rozsahu.

V prípade, ak dôjde k mimoriadnemu ukončeniu zmluvného vzťahu z dôvodu vstupu súkromného kapitálu do subjektu, je prijímateľ povinný vysporiadať voči subjektu záväzky vyplývajúce z už poskytnutých plnení.

Pravidelné monitorovanie plnenia podmienky žiadnej priamej účasti súkromného kapitálu v subjekte počas realizácie zákazky prijímateľ preukazuje prostredníctvom monitorovacích správ, v ktorých uvedie informáciu o splnení tejto podmienky. Uvedené preukazovanie má vplyv na posúdenie oprávnenosti výdavkov nárokovaných v žiadosti o platbu.

Neexistenciu priamej účasti súkromného kapitálu preukazuje prijímateľ najmä niektorými z nasledovných dokladov:

- doklad potvrdzujúci právnu subjektivitu subjektu,
- výpis z OR SR resp. iného obdobného relevantného registra, nie starší ako 3 mesiace ku dňu predloženia dokumentácie,
- zriaďovacia listina vrátane všetkých relevantných dodatkov, štatút, stanovy,
- zakladateľská listina,
- spoločenská zmluva,
- výpis z centrálného depozitára cenných papierov nie starší ako 3 mesiace ku dňu predloženia dokumentácie,
- výročná správa.

3.1.4. Povinnosť subjektu postupovať podľa zákona o VO, pokiaľ ide o jeho vlastné obstarávanie

Nakoľko subjekt, ktorému sa zákazka zadáva, je naďalej verejným obstarávateľom v zmysle § 7 zákona o VO, je povinný pri obstarávaní tovarov, prác a služieb potrebných na výkon svojich činností postupovať v zmysle tohto zákona.

PRÍKLAD:

Ak subjekt, ktorý má vo svojej správe konferenčné, stravovacie a ubytovacie priestory, vykonáva pre prijímateľa služby spojené s prípravou a realizáciou konferencie, výnimka z aplikácie zákona o VO sa vzťahuje len na zadanie služby súvisiacej s predmetom poskytovaných služieb, ale nie napr. na dodanie tlmočnických služieb alebo kúpu/prenájom konferenčnej techniky, ktorú musí dodávateľ zabezpečiť v súlade s pravidlami zákona o VO. VO týchto služieb/zariadení však nebude predmetom kontroly SO (za predpokladu, že sa nejedná o oprávnený výdavok v zmysle schválenej ŽoNFP).

3.2. Pravidlá pre zákazky zadávané vnútorným obstarávaním (in-house zákazky), keď verejný obstarávateľ vykonáva spoločnú kontrolu nad subjektom

Pod režim vnútorného obstarávania patrí aj situácia, keď je kontrola nad subjektom, ktorému má byť zadaná zákazka, vykonávaná spoločne viacerými verejnými obstarávateľmi (§ 1 ods. 8 zákona o VO). Túto výnimku je možné aplikovať po splnení nasledovných podmienok:

- a) verejný obstarávateľ vykonáva spoločne s inými verejnými obstarávateľmi nad týmto subjektom kontrolu, ktorá je obdobná kontrole, akú vykonávajú nad vlastnými organizačnými zložkami,
- b) viac ako 80 % činností daného subjektu sa vykonáva pri plnení úloh, ktorými ju poverili kontrolujúci verejní obstarávatelia alebo iné právnické osoby kontrolované tými istými verejnými obstarávateľmi a
- c) v subjekte nie je žiadna priama účasť súkromného kapitálu.

Spoločná kontrola, ktorú verejný obstarávateľ vykonáva spoločne s inými verejnými obstarávateľmi nad subjektom, je definovaná v § 1 ods. 9 zákona o VO a na naplnenie jej definície je potrebné splniť tieto podmienky:

- a) orgány subjektu s rozhodovacími právomocami pozostávajú zo zástupcov všetkých zúčastnených verejných obstarávateľov; jednotliví zástupcovia môžu zastupovať niekoľkých alebo všetkých zúčastnených verejných obstarávateľov,
- b) zúčastnení verejní obstarávatelia môžu spoločne vykonávať rozhodujúci vplyv na strategické ciele a významné rozhodnutia subjektu a
- c) subjekt nesleduje žiadne záujmy, ktoré sú v rozpore so záujmami kontrolujúcich verejných obstarávateľov.

Ak určitý verejný obstarávateľ nemá svojho priameho nominanta v orgáne subjektu, pre účely splnenia podmienky podľa § 1 ods. 9 písm. a) zákona o VO musí mať aspoň takého zástupcu, ktorý ho zastupuje ako nominant reprezentujúci niekoľkých verejných obstarávateľov.

Podmienky splnenia a spôsoby preukázania vyššie uvedených podmienok sú uvedené v kapitolách 3.1.1. - 3.1.3.

3.3. Hospodárnosť výdavkov vyplývajúcich zo zákazky

Jednou z podmienok oprávnenosti výdavkov spolufinancovaných z fondov EÚ je ich hospodárnosť. Z tohto dôvodu je prijímateľ povinný preukázať, že zadanie zákazky prostredníctvom aplikovania in-house obstarávania je hospodárnejšie ako zadanie rovnakého predmetu zákazky s uplatnením postupov podľa zákona o VO.

Preukázanie hospodárnosti v rámci tohto typu zákaziek je potrebné vykonať prostredníctvom prieskumu trhu, na základe ktorého prijímateľ preukáže trhovú cenu rovnakých alebo porovnateľných predmetov zákazky. Prieskum trhu je možné vykonať napr. posúdením informácií o cenách uverejnených na webových stránkach dodávateľov, alebo elektronického trhoviska, alebo na základe preskúmania vlastných zmlúv, alebo zmlúv uzavretých inými verejnými obstarávateľmi, ktoré môžu byť zverejnené v Centrálnom registri zmlúv. Ak SO určil finančné limity na určité typy výdavkov, prijímateľ je súčasne povinný dodržiavať aj tieto limity.

Prieskum trhu realizovaný za účelom preukázania hospodárnosti výdavkov by mal vychádzať z minimálne troch zdrojových údajov nie starších ako 3 mesiace ku dňu predloženia dokumentácie SO na finančnú kontrolu (napr. troch cenových ponúk, troch plnení zrealizovaných zákaziek, troch webových stránok alebo ich kombinácie). Porovnaním týchto údajov musí prijímateľ preukázať, že cena, ktorú zaplatí subjektu za predmet in-house zákazky, je nižšia, ako trhové ceny za rovnaký alebo porovnateľný predmet zákazky v čase zadávania zákazky. V prípade, že nie je objektívne možné posúdiť minimálne tri údaje o cenách, prijímateľ uvedené zdôvodní a iným spôsobom preukáže skutočnosť, že výdavok súvisiaci so zadaním zákazky subjektu je v súlade s princípom hospodárnosti.

Pre účely preukázania hospodárnosti výdavkov je potrebné, aby prijímateľ presne zadefinoval predmet zákazky a na základe ponuky subjektu určil jej hodnotu (cena stanovená na základe schváleného cenníka alebo na základe kalkulácie predpokladaných nákladov).

Pri preukazovaní hospodárnosti in-house zákazky prijímateľ posudzuje aj ďalšie súvisiace skutočnosti, napr. vzdialenosť/dostupnosť miesta poskytovania zákazky s ohľadom na cestovné výdavky zamestnávateľa/prijímateľa.

Zjednodušená schéma preukázania hospodárnosti:

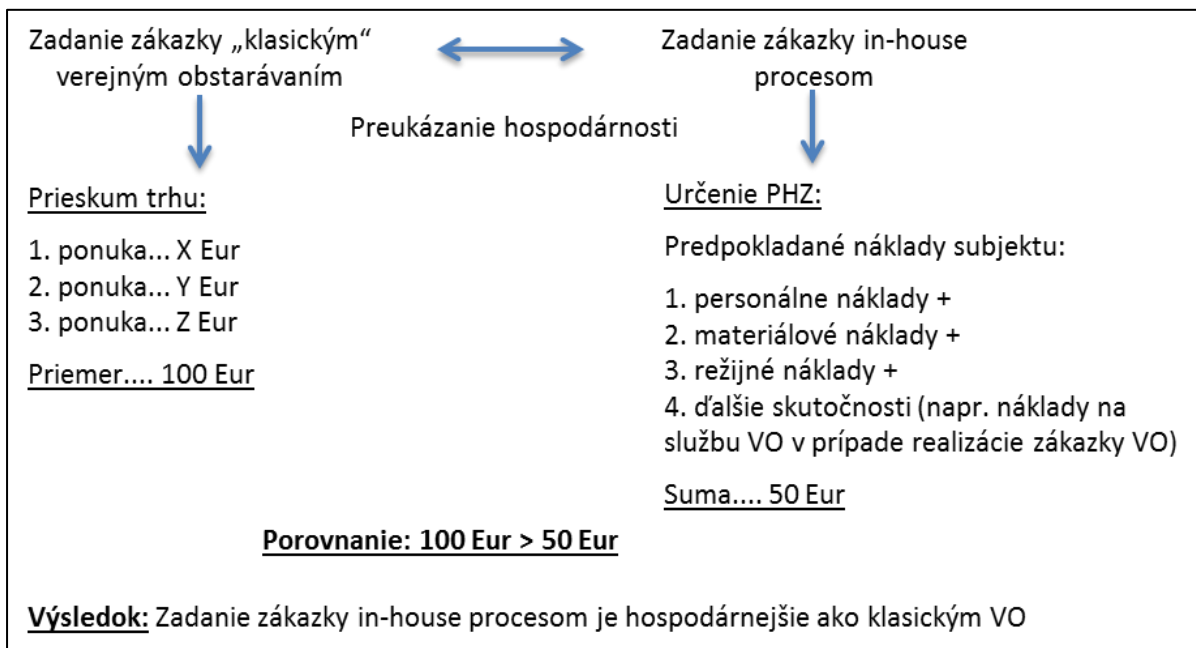
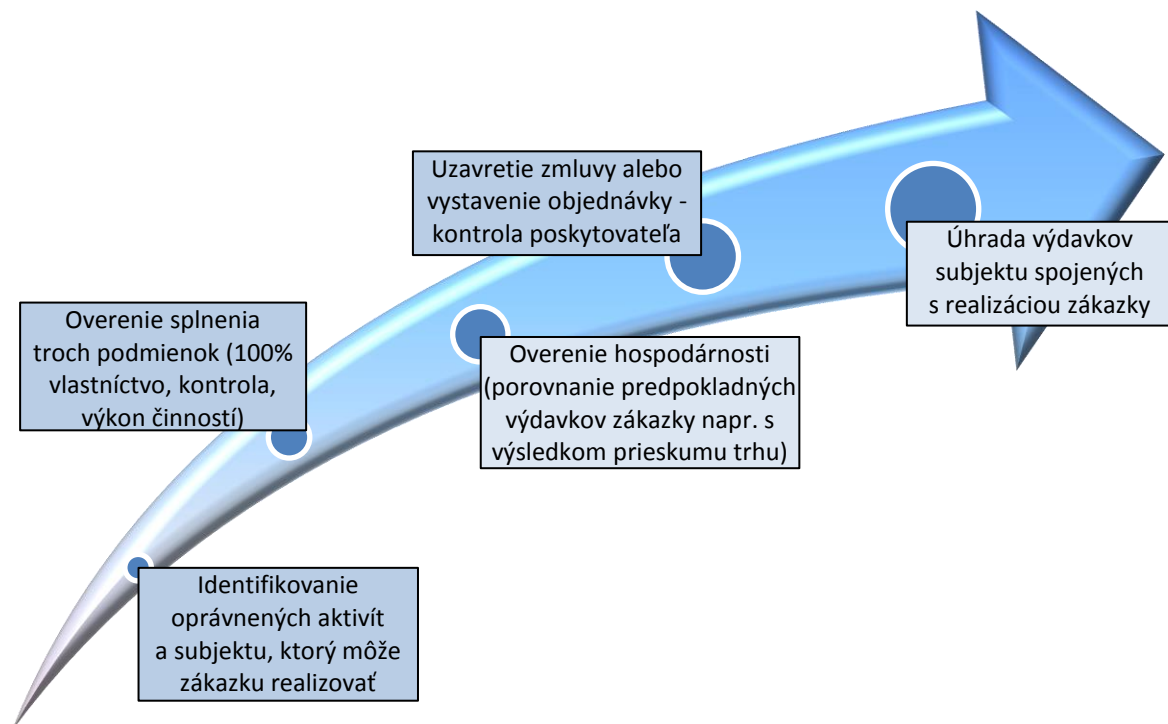

Schéma aplikovania procesu in-house obstarávania:

3.4. Zákazky horizontálnej spolupráce

Tieto pravidlá sa uplatňujú pri zadávaní zákaziek na základe horizontálnej spolupráce verejných obstarávateľov (t.j. neexistuje tu subjekt – verejný obstarávateľ, ktorý je vertikálne podriadený nadriadenému verejnému obstarávateľovi).

Rozdiel oproti vertikálnym in-house zákazkám spočíva v neaplikovaní spoločnej kontroly vnútorných subjektov. Verejní obstarávatelia na spoločné vykonávanie svojich úloh vo verejnom záujme nemusia používať určitú právnu formu, teda ide o neinštitucionalizovanú spoluprácu rôznych verejných obstarávateľov.

Uvedený druh spolupráce, upravený v § 1 ods. 10 zákona o VO, sa aplikuje v prípade, ak je zmluva alebo koncesná zmluva uzavretá výlučne medzi dvoma alebo viacerými verejnými obstarávateľmi a ak sú splnené tieto podmienky:

- a) touto zmluvou sa ustanovuje alebo vykonáva spolupráca medzi zúčastnenými verejnými obstarávateľmi s cieľom zabezpečiť, aby sa služby vo verejnom záujme, ktoré musia poskytovať, poskytovali v záujme dosahovania ich spoločných cieľov,
- b) vykonávanie spolupráce sa riadi výlučne aspektmi týkajúcimi sa verejného záujmu a
- c) zúčastnení verejní obstarávatelia vykonávajú na otvorenom trhu menej ako 20% činností, ktorých sa spolupráca týka.

Prijímateľ môže aplikovať výnimku zo zákona o VO formou zadávania zákaziek horizontálnej spolupráce na rozdiel od postupu VO v zmysle zákona o VO v prípade, že spolupráca medzi verejnými obstarávateľmi sa zameriava na spoločné zabezpečenie výkonu verejnej úlohy, ktorú majú vykonať všetci spolupracujúci partneri.

Takýto spoločný výkon je charakteristický účasťou a vzájomnými záväzkami zmluvných partnerov. Z toho nevyhnutne nevyplýva, že každý zo spolupracujúcich partnerov sa rovnako podieľa na plnení úlohy, teda spolupráca môže byť založená na rozdelení úloh alebo na určitej špecializácii. Zákazka však napriek tomu musí mať spoločný cieľ, spoločný výkon tej istej úlohy. Výkon verejnej úlohy je v tomto prípade možné všeobecne definovať ako spoluprácu nekomerčnej povahy, ktorá je vylúčená z pravidiel VO, pričom táto spolupráca zahŕňa len subjekty - verejných obstarávateľov, ktorí v zásade nepôsobia na trhu s komerčným cieľom.

Dohoda musí mať na rozdiel od bežnej verejnej zákazky charakter reálnej spolupráce, v ktorej jedna strana za odplatu vykonáva určitú úlohu. Jednostranné pridelovanie úlohy jedným verejným obstarávateľom druhému sa nepovažuje za spoluprácu.

Spolupráca sa riadi aspektmi týkajúcimi sa dosahovania cieľov vo verejnom záujme. Preto aj keď môže zahŕňať vzájomné práva a povinnosti, nemôže zahŕňať iné finančné prevody medzi spolupracujúcimi partnermi ako tie, ktoré zodpovedajú úhrade skutočných nákladov za tovary, práce a služby, nakoľko poskytovanie služby za odplatu je charakteristickým znakom zákaziek spadajúcich pod pravidlá a postupy podľa zákona o VO.

Uvedené pravidlá sa vzťahujú len na vzájomnú horizontálnu spoluprácu viacerých subjektov, pričom jednotlivé subjekty samostatne zostávajú verejnými obstarávateľmi, ktorí sú povinní pri obstarávaní tovarov, prác a služieb potrebných na výkon svojich činností naďalej postupovať v zmysle zákona o VO.

Upozorňujeme, že zákon o VO v § 1 ods. 12 písm. q) upravuje aj výnimku pre prípad, ak verejný obstarávateľ priamo poskytuje službu inému verejnému obstarávateľovi. Podľa tejto výnimky sa zákon o VO nevzťahuje na podlimitnú zákazku a zákazku s nízkou hodnotou, ktorej predmetom je poskytnutie služby, ktorú priamo poskytuje verejný obstarávateľ podľa § 7 ods. 1 písm. a) zákona o VO, jeho rozpočtová alebo príspevková organizácia a ktorej odberateľom je verejný obstarávateľ podľa § 7 ods. 1 písm. a) zákona o VO, jeho rozpočtová alebo príspevková organizácia. Výnimka sa

týka typu verejného obstarávateľa – Slovenskej republiky, zastúpenej svojimi orgánmi (ministerstvá, ústredné orgány štátnej správy) alebo jeho rozpočtovej alebo príspevkovej organizácie, pričom odberateľom je ten istý typ verejného obstarávateľa alebo jeho rozpočtová alebo príspevková organizácia. Dôležitou podmienkou však je, že obstarávanú službu musí poskytovať tento verejný obstarávateľ (alebo jeho rozpočtová alebo príspevková organizácia) priamo, t. j. vlastnými kapacitami, nie prostredníctvom tretej osoby. Bližšie pravidlá a postupy k aplikovaniu tejto výnimky sú uvedené v príručke k procesu VO, najmä v kapitole 4.1.

Oprávnenie aplikovať výnimku zo zákona o VO formou zákazky horizontálnej spolupráce preukazuje prijímateľ prostredníctvom:

- preukázania reálnej spolupráce a spoločného cieľa, napr. na základe schválenej ŽoNFP, dohody / memoranda o spolupráci,
- preukázania verejného záujmu, napr. preukázaním nekomerčnej povahy spolupráce, legislatívne určenými činnosťami subjektov,
- preukázania nižšieho ako 20 % podielu činností na otvorenom trhu (napr. prostredníctvom výročných správ, auditných správ, účtovných závierok, analytickej evidencie v účtovníctve, podnikateľského plánu),
- preukázania výšky skutočných nákladov vyplývajúcich z tejto spolupráce.

4. Všeobecné ustanovenia k výkonu kontroly obstarávania

Uvedené pravidlá sa vzťahujú na in-house zákazky, ako aj na zákazky horizontálnej spolupráce.

Prijímateľ predkladá SO na kontrolu dokumentáciu pred podpisom zmluvy druhou zmluvnou stranou (pokiaľ je to možné vzhľadom na stav, v akom sa obstarávanie nachádza ku dňu nadobudnutia účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP). SO vykonáva kontrolu obstarávania formou finančnej kontroly v zmysle zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Prijímateľ pri predkladaní dokumentácie a SO pri kontrole pred podpisom zmluvy s dodávateľom postupuje primerane podľa pravidiel druhej ex-ante kontroly a následne po podpise zmluvy podľa pravidiel a postupov následnej ex-post kontroly, ktoré sú uvedené v príručke k procesu VO. Pri kontrole obstarávania po podpise zmluvy s dodávateľom postupuje SO primerane podľa pravidiel štandardnej ex-post kontroly.

Rozsah dokumentácie predkladanej SO na kontrolu je nasledovný:

- a) zdôvodnenie postupu zadávania zákazky formou in-house zákazky alebo zákazky horizontálnej spolupráce;
 - b) návrh zmluvy/objednávky (v prípade ex-ante kontroly) alebo výsledná zmluva so subjektom (v prípade ex-post kontroly), vrátane všetkých jej príloh a dodatkov;
 - c) dokumenty preukazujúce hospodárnosť výdavkov podľa kapitoly 3.3.;
 - d) pri in-house zákazke doklady preukazujúce:
 - vykonávanie kontroly nad subjektom (kapitola 3.1.1.),
 - vykonávanie činností pre prijímateľa (kapitola 3.1.2.),
 - neexistenciu súkromného kapitálu v subjekte (kapitola 3.1.3.),
- a zároveň čestné vyhlásenie prijímateľa o splnení všetkých uvedených podmienok;

e) pri zákazke horizontálnej spolupráce doklady preukazujúce splnenie podmienok uvedených v kapitole 3.4.

a zároveň čestné vyhlásenie prijímateľa o splnení všetkých uvedených podmienok.

SO na základe predloženej úplnej dokumentácie vykoná kontrolu obstarávania.

Ak SO identifikuje pri kontrole obstarávania nespĺnenie podmienok uvedených v usmernení, resp. iné porušenie právnych predpisov SR a EÚ s vplyvom na oprávnenosť výdavkov, vylúči výdavky vyplývajúce z tohto obstarávania z financovania v plnom rozsahu. Zároveň SO odporučí prijímateľovi postupovať pri zadávaní predmetnej zákazky v zmysle postupov a pravidiel zákona o VO.

Ak SO pri ex-ante kontrole obstarávania nezistí rozpor s týmto usmernením, v závere kontroly vydá súhlas s podpísaním zmluvy s dodávateľom. V prípade, že SO vykonáva kontrolu obstarávania po podpise zmluvy s dodávateľom, pričom v rámci kontroly neboli zistené nedostatky, v záveroch kontroly konštatuje pripustenie výdavkov súvisiacich s týmto obstarávaním do financovania.

Prijímateľ je povinný predkladať na kontrolu všetky dodatky k zmluve, a to vo fáze pred ich podpisom. Po schválení návrhu dodatku zo strany SO je prijímateľ oprávnený uzatvoriť tento dodatok, pričom po jeho podpise ho predkladá SO opätovne na následnú ex-post kontrolu.

SO primerane aplikuje pravidlá uvedené v tomto usmernení na in-house zákazky, aj na zákazky horizontálnej spolupráce nielen v rámci realizácie aktivít projektu, ale aj po ich ukončení (počas platnosti a účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP a v súlade s podmienkami stanovenými v zmluve o poskytnutí NFP) a to napr. v prípade plánovaného odovzdania majetku nadobudnutého z NFP do prevádzkovania inému subjektu (pozn.: platí v prípade, že sa na uvedenú situáciu nevzťahujú pravidlá a postupy zákona o VO).

Pre lepšiu orientáciu v oblasti zadávania zákaziek vnútorným obstarávaním dáva SO do pozornosti „Pracovný dokument útvarov Komisie o uplatňovaní právnych predpisov EÚ o obstarávaní na vzťahy medzi verejnými obstarávateľmi“¹² a metodické usmernenia ÚVO týkajúce sa tejto problematiky¹³.

¹² <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/21190/attachments/1/translations/>.

¹³ Metodické usmernenia ÚVO č. 1109-2000-2009, 208-2000-2010, 808-5000-2011, 1184-5000-2011, 1202-5000-2011, 468-5000-2012, 473-5000-2012, 578-5000-2012, 599-5000-2012, 632-5000-2012, 6822-5000-2012.